

Κρατικό Θέατρο Βορείου
Ελλάδος
Ανδρέας Στάικος
"ΤΟ ΜΗΛΟΝ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ"
στο Μύλο

Ταξίδι στη Μήλο

Εύα Βλαχάκου, Μαρίνα Ευγενικού, και Πουλχερία Φράνη στο "Μήλον της Μήλου"

Της Ζωής Σαμαρά

Το έργο διαδραματίζεται στη νήσο Μήλο, στις 12 Ιουνίου 1709. Από αυτή την ακριβή τοποθέτηση στο χώρο και το χρόνο γεννιέται η διαχρονική/αχρονική ποιότητα του κειμένου και της παράστασης. Στη "μακρινή" νήσο Μήλο, το σύμβολο της πτώσης, το μήλο, παίζεται ως θέατρο στον απόμακρο Μύλο με την ευκαιρία της ανακαίνισης του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Σκηνή είναι το "μαγαζόν της χαράς" της ηρωίδας, με τέσσερις γυναί-

Σκηνοθεσία
Ανδρέας Στάικος
Σκηνικά
Ιουλίτα Σταυρίδου
Σκηνικά-Κουστούμια
Λίλα Φανουράκη
Φωτισμοί
Γιώργος Ματουσίδης
Παίζουν
Εύα Βλαχάκου, Πουλχερία Φράνη, Μαρίνα Ευγενικού, Μαρία Τζομπανάκη, Κυριάκος Βελισσάρης, Θωδωρής Γκόνης

κες να ονειρεύονται τους άνδρες που έχασαν, αλλά και που ίσως να μην είχαν ποτέ. Κι όταν ο Νικόλδος δηλώνει, παίζοντας με τις λέξεις, πως ο οίκος της κυράς του είναι όλη η οικουμένη, ο συγγραφέας εκφράζει ρητά τη συμβολική ισχύ του "μαγαζιού". Δεν πρόκειται εμπομένως για οίκο που τροφοδοτεί με απόλαυση τους θαλασσινούς, αλλά για οικουμένη που περιμένει τους θαλασσόλυκούς της να ταραξούν τα λιμνάζοντα ύδατά της: "έχω βαρεθεί την μπουνάτσα επτά χρόνων χαράς", κραυγάζει η Μαρούσα.

Εδώ όποια χάνει στα χαρτιά - στο παιχνίδι του έρωτα και της τύχης - αφηρείται ένα περιστατικό από την "περιπετειώδη" ζωή της. Αφηγούμαι και κερδίζω στην αγάπη γίνονται έτσι συνώνυμα. Η ανάπλαση της αλήθειας γίνεται αγάπη, ενώ αγάπη - και θέατρο - είναι ο ύπνος και ο αδελφός του, ο θάνατος: "Ο ύπνος, Μαρκέλλα, θέλει πρόβες, πολλές πρόβες". Όπως στο 1843 έτσι και εδώ ο ήρωας είναι ωραίος μόνο όταν είναι νεκρός, μόνο όταν δεν μπορεί πια να διαψεύσει την ηρω-

συνέχεια στη σελίδα 8

Το νεκρό σπίτι και η σκηνοθεσία της μνήμης

Η αναδημοσίευση της παρακάτω κριτικής, θεωρήθηκε απαραίτητη, γιατί πολύ σημαντικό μέρος της -μετά από σωρεία συμπύκνωσης- παραλείφθηκε. Ζητούμε συγγνώμη από τους θυγόμενους και κυρίως από την κα Σιβετιδίου.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΤΗΣ "ΤΕΧΝΗΣ"

Γιάννης Ρίτσος
"ΤΟ ΝΕΚΡΟ ΣΠΙΤΙ"
στο θέατρο "Αμαλία"

Της Αφροδίτης Σιβετιδίου

Τέταρτη κατά σειρά παράσταση της Πειραματικής Σκηνης της "Τέχνης", βασισμένη σε κείμενο του Ρίτσου (ποίηση/θέατρο, 1980, Εξομολογήσεις, 1985, Φωνές και οράματα, 1994) με κοινό παρονομαστή τη σκηνοθεσία του Νικηφόρου Παπανδρέου.

Το νεκρό σπίτι του Γιάννη Ρίτσου, κατοικημένο από τα φαντάσματα του παρελθόντος, ζωντανεύει ο μνημονικός λόγος της Ηλέκτρας (;) "Μια όμορφη βραδιά του φθινοπώρου" η Ηλέκτρα (;) ανακαλεί το παρελθόν με χαρακτηριστικά επεισόδια της μυθολογίας, της ιστορίας, της ζωής της και διηγείται το παρόν.

Έργο ακοής, χωρίς δράση, Το νεκρό σπίτι είναι μια διαδοχή αφηγηματικών εικόνων, που η γυναίκα απευθύνει σε ένα νεαρό επισκέπτη, σχεδόν ανέκφραστο και φαινομενικά αδιάφορο. Η παρουσία του είναι ωστόσο απαραίτητη για να βρίσκει ο μονόλογος έναν έστω σιωπηλό αποδέκτη, ενώ η παρέμβασή του πριν και μετά το τέλος του γυναικειού λόγου, φωτίζει την αιγυπτιακή αφήγηση και προσγειώνει το θεατή/ακροατή σε μια νέα πραγματικότητα.

Ο σκηνικός χώρος του αρχοντικού έχει κυκλική μορφή με πολλά ανοίγματα, από όπου τα μισοξεκρέμαστα παραπετάσματα αφηρούν να μπάνει η φθινοπωρινή αύρα σαν πνευματικός ζωοδότης. Στο κέντρο ή στην περιφέρεια του κύκλου κινείται η αφηγήτρια, ντυμένη με το πολύπτυχο μακρύ φόρεμα στο χρώμα της σκουριάς, σαν να φέρει παντοτινά επάνω της, μέσα στις σκοτεινές πτυχές του ρούχου της, όλες τις αγαπημένες αναμνήσεις που ξετυλίζουν τα λόγια της στην εγκατάλειψη και σιωπή της κάμαρας. Ο κυκλικός χώρος του σαλονιού, το λίκνισμα της πολυθρόνας, το πήγαινε-έλα της γυναίκας ενισχύουν της εύνοια της επαναληπτικότητας, της μνήμης, της αένας επιστροφής στο παρελθόν που σώζει από τη λήθη και το θάνατο. Την ασφάλεια του κύκλου σπάει μόνο η ένταση της σκηνης του φονικού, όταν η Ηλέκτρα (;) λουσομένη μέσα σε ένα κόκκινο φως, ξαναζει τις τραγικές στιγμές.

Έξω και απόμερα από το κυκλικό πλετό, το ξερό δέ-

ντρο με τα γυμνά κλαδιά, απλωμένο σαν ικεσία στην ερημιά, θλιβερό ικρίωμα, απομεινάρια μιας αλλοτινής ζωής, γίνεται η επέκταση της εσωτερικής ερημιάς του νεκρού σπιτιού στη γύρω χώρα.

Το νοσταλγικό ακορντεόν του Κ. Βόμβολου και το μπάσο-κλαρινέτο του Φ. Φλωρίδη, ουσιαστική ζωντανή παρακολούθηση του λόγου και φορτισμένη κάλυψη των παύσεων, υποστηρίζουν την εσωτερική δράση και συμμετέχουν στην ένταση ή την εκτόνωσή της.

Μέσα στο λιτό σκηνικό ερμήνευσης, που κατασκεύασε η Ιωάννα Μανωλεδάκη, και το οποίο φαίνεται να αποζητά τα φαντάσματα του παρελθόντος, ο Ν. Παπανδρέου, βαθύς γνώστης θεατροποίησης του Γ. Ρίτσου, αξιοποίησε κατά το πλέον αποδοτικό σκηνικά τρόπο τα στοιχεία του λυρικοποιητικού κειμένου. Οι κινήσεις της γυναίκας, αλλά και της πολυθρόνας, η τονικότητα της αφήγησης μεταγγίζουν ρυθμό στα αόρατα δρώμενα, υλοποιώντας τα στοιχεία του ποιητικού λόγου. Η ευέλικτη και αισθαντική ερμηνεία της Έφης Σταμούλη, με την ελεγχόμενη κίνηση και το συναίσθημα της φωνής, αναπτύσσεται μέσα στα όρια της απελπισίας, του σπαραγμού και της γαλήνης. Με το βλέμμα καρφωμένο στο κενό, βλέπει με τη Φαντασία και τη Μνήμη τον τελειωμένο χρόνο, κάνει το τότε τώρα και το βιώνει συγκλονιστικά. Ο επισκέπτης του Δημήτρη Σακατζή, στο δύσκολο ρόλο του "σιωπηρού συνομιλητή", ζωντανεύει πολύ εύστοχα. Στην παράξενη αίσθηση της παρουσίας /απουσίας. Η μουσική σκηνική επικάλυψη του Κώστα Βόμβολου ερεθίζει τα αυτιά, ενεργοποιεί την εξομολογητική ανάπλαση του παρελθόντος, που πληγώνει και λυτρώνει, όπως αντίστοιχα δραστηριοποιεί και τη φανταστική δύναμη του θεατή.

Ο λυρικός λόγος του Γιάννη Ρίτσου βρήκε στην παράσταση της Πειραματικής Σκηνης την ποιητική του ζωογόνηση. Ο θεατής εγκαταλείπει την πεζή καθημερινότητα και καταφεύγει στο μαγικό, ήρεμο κόσμο της ονειροπόλησης, όπου "οι εποχές, τα πρόσωπα του μύθου και της ιστορίας, οι τραυματικές μνήμες και οι παρηγορητικές ελπίδες - όλα μπερδεύονται γλυκά" (Νικηφόρος Παπανδρέου, "Η ηλικία του μύθου", πρόγραμμα παράστασης).

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των θεάτρων της πόλης το πρόγραμμά τους για το διάστημα από 15/4 - 15/5, θα έχει ως εξής:

υποβολείο

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ (Δευτέρα αργεί)

Κεντρική Σκηνή (Ε. Αμύνης 2, ☎ 223785)

- Έως 21/5. Ευγένιου Λαμπίς: **"Το κοινό ταμείο"**
Σκηνοθεσία: Βασίλης Παπαβασιλείου
- Έως 21/5. Λιούις Κάρολ: **"Η Αλίκα στη χώρα των θαυμάτων"** (Κυ.)
Σκηνοθεσία: Σοφία Καρακάντζα

Υπερώο (Εθνικής Αμύνης 2, ☎ 223785)

- Έως 21/5. Α. Ν. Μουσέ: **"Δεν παίζουν με τον έρωτα"**
Σκηνοθεσία: Νίκος Σακαλιδής

Σταυρούπολη (Χρυσοστόμου Σμύρνης & Λαγκαδά 1, ☎ 602250)

- Έως 21/5. Γιώργου Σεβαστίκογλου: **"Άγγελ"**
Σκηνοθεσία: Παντελής Βούλγαρης

Μύλος (Ανδρ. Γεωργίου 56, ☎ 525968)

- Έως 21/5. Ανδρέα Στάικου: **"Το μήλον της Μόλου"**
Σκηνοθεσία: Ανδρέας Στάικος

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ "ΤΕΧΝΗΣ" (ΘΕΑΤΡΟ ΑΜΑΛΙΑ)

(Δευτέρα αργεί) Αμαλίας 71, ☎ 821483
Εναλλασσόμενο Ρεπερτόριο*

- Πρεμιέρα 19/4-5/5. Γιούκο Μασίμα: **"Το δέντρο των τροπικών"**
Σκηνοθεσία: Νίκος Χατζηπαπάς
- Από 7/5. Ανοχτό Θέατρο. Μπέρτολντ Μπρεχτ: **"Ο κύκλος με την καρμολιά"**

Θέατρο Τσέπης Πούπουλο
Βελισσαρίου 35

- Μαύρο Θέατρο (Κάθε Κυριακή, 9.00μμ)

ΘΕΑΤΡΑΚΙ

Τσορλίνη & Μαντζάρου 1, ☎ 517059

- Πρεμιέρα 17-21/4. Θέατρο Λύκη Βυθού. Α. Ρ. Γκέρνυ: **"Χρυσόμαλλο Δέρας"**, Τ. Γκούεαρ: **"Το Ωραιότερο Απόγευμα της Χρονιάς"**
Σκηνοθεσία: Παύλος Δανελάτος
- 25/4. Πολιτιστικός Σύλλογος Νεοχωρούδας. Μ. Αλέξανδρος. Καρίνα Ιωαννίδου: **"Η υπόθεση σηκώνει το γάρο"**
- 3,4,5/5. Θιάσος Ρόδα. Γκιλγκάμες: **"Το μέγα βαβυλωνιακό έπος"**

ΒΙΛΚΑ

Ανδρ. Γεωργίου 21, ☎ 522267

- 15-28/4. Θεατρικό Εργαστήρι. Γ. Σκούρητ: **"Ντανάδες"**
Σκηνοθεσία: Πάνος Χαριτογλου

* Για κάθε αλλαγή στο πρόγραμμα των θεάτρων δεν ευθύνεται η εφημερίδα

Ταξίδι στη Μήλο

συνέχεια από τη σελίδα 7

ική του υπόστασης. Η Μαρούσα δεν βλέπει να τη βλέπουν στα μάτια, ίσως γιατί τα μάτια λένε πάντα την αλήθεια, και στο θέατρο του Στάικου υπερισχύει το ψέμα-τέχνη, η μυθοποίηση και η μη αναίρεση της φαντασίας μας.

Ο Στάικος είναι σκηνοθέτης μάεστρος των έργων του. Μας προσκαλεί να εξετάσουμε με διάγνεια - και όχι με ταύτιση - τα πρόσωπά του, ενώ είμαστε συνεπαρμένοι από τον φίνο και σύνθετο χαρακτήρα τους. Αυτό συμβαίνει, νομίζω, γιατί υπάρχει κρυμμένο κάτω από το κείμενο ένα παιχνίδι ανάμεσα στο φαίνεσθαι και το είναι, που ανάγει σε σύμβολα τα πρόσωπα και τις θεματικές των έργων του. Σύγχρονος Μαριβό, μας παγιδεύει μέσα στο παιχνίδι, και, όπως η ηρωίδα του, παίρνουμε "την ευθύνη του θεάματος".

Η Μαρία Τζομπανάκη έδωσε νέα μορφή στην αποστασιοποιημένη ηθοποιία. Η Μαρούσα της μοιάζει απόμακρη από το ρόλο της στη ζωή, όχι όμως και από το ρόλο της στη σκηνή. Λέει ψέματα για να παίζει θέατρο, για να μην αφήνει τη ζωή να την αγγίζει. Με τη στακάτο εκφορά του λόγου, με το ρυθμό της φωνής και του σώματός

της, η Τζομπανάκη μας "αποπροσανατολίζει" από το επιφανειακό νόημα και δίνει μυθικές διαστάσεις στο ρόλο της.

Απολαυστικός ο Κυριάκος Βελισσαρίου. Με τη φωνή και τις προσεγγμένες θεατρικές κινήσεις του ήταν μόνος μια ολόκληρη παράσταση. Η Εύα Βλαχάκου, η Πουλχερία Φράνη και η Μαρίνα Ευγενικού, άλλοτε αρχαίος χορός και άλλοτε ηθοποιοί θιάσου, ήταν περισσότερο θεατρικές παρά αισθησιακές, πάντα πιστές στο πνεύμα του έργου. Πειστικός ο Θωδωρής Γκόνης, ως το φανταστικό των ηρωιδών, ίσως άθελά του (;) αντι-κουρσάρος.

Η διακριτική μουσική και τα λιτά σκηνικά τραβούσαν την προσοχή μας στο υπο-κείμενο, στο κρυφό κείμενο, ενώ τα όμορφα κοστούμια τόνιζαν τη σημασία της αμφίσεσης και της θεατρικότητας.

Το *Μήλον της Μήλου*, κείμενο και παράσταση, χάρις στο μαγικό ραβδί του Ανδρέα Στάικου, είναι προϊόν της εποχής μας, με την έντονη θεατρικότητά του, με το θέατρο να αντανάκλα το θέατρο και να το εμφανίζει ως πεμππουσία της ζωής, ως ταξίδι στη Μήλο.

συνέχεια από τη σελίδα 1

τη δική μας κρυφή γωνιά και όχι το στίπι μας, εκεί που οι συμβάσεις δεν μας επιτρέπουν να είμαστε ελεύθεροι. Το θέατρο είναι ο χώρος μου, παρατηρεί ο Μπιλ. Εδώ "μπορώ να κάνω ό,τι θέλω". Το θέατρο ταυτίζεται με την ελευθερία και η θεατρική πράξη οδηγεί τον ήρωα στην κάθαρση. Το κοινό είναι βέβαια η κοινή γνώμη, αυτή που κρατά τον Μπιλ στην οικογένειά του. Η διαμάχη των δύο μυθολογικών προσώπων εκτυλίσσεται με τη διαμεσολάβηση δύο ανθρώπων με κοινά ονόματα, τον Μπιλ και την Μπέττυ. Με το άψογο παίξιμο της Βάλιας Μωραϊτοπούλου και του Πάνου Ματαράγκα, η σκηνή μετατρέπεται σταδιακά σε σύμβολο της ζωής μας, σε "γυμνή θλιβερή σκηνή". Αν και εκτός σκηνής, ο Ιάσων και η Μήδεια μοιάζουν να είναι συνεχώς μπροστά μας. Η ταύτιση των ηρώων μαζί τους, το τηλεφώνημα που χτυπά, οι αφηγήσεις που γίνονται σε γοργό διάλογο, με τις ατάκες που τα δύο θεατρικά πρόσωπα εκσφενδονίζουν ανελέητα - αντισφαίριση από ατάκες, θα έλεγα - δίνουν μια υψηλή ποιότητα στην παράσταση.

Το *Χρυσόμαλλο δέρας* δεν είναι η ιστορία μιας ηρωικής εκστρατείας και στη συνέχεια μιας προδοσίας, αλλά μιας κοινωνίας που καταρρέει. Το σενάριο μεταμορφώνεται σε σκηνή, με όλες τις χωροχρονικές διαστάσεις που μπορεί να προσλάβει αυτή η έννοια. Όσο κι αν ανατρέπονται τα αρχέτυπα, ο μύθος δεν μπορεί ν' αλλάξει. Σύμβολο σταθερότητας στη ζωή μας, με την προαποφασισμένη έκβασή του, κουβαλά στην εποχή μας τη μοίρα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.

Το *ωραιότερο απόγευμα της χρονιάς* του John Guare, ακολουθεί το *Χρυσόμαλλο δέρας* του Α. R. Guerney, το οποίο έτσι αποκτά αναδρομικά άλλο νόημα, δίνοντας στην παράσταση την αίσθηση ενός έργου σε δύο πράξεις. Το σκηνικό είναι πανο και δεν αναπαριστά. Κι ούτε γίνεται προσπάθεια στις σκηνικές οδηγίες να δημιουργηθεί ψευδαίσθηση. Σε ένα παγκάκι, που ίσως να είναι και εσκαμπό πιάνου, σ' ένα πάρκο/ζωολογικό κήπο, που μπορεί

Σκηνοθεσία
Παύλος Δανελάτος
Σκηνικά
Μάνος Μαζίνης
Μετάφραση
Μυρτώ Αναγνωστοπούλου
Δραματολογική Ανάλυση
Καλλιόπη Εξάρχου
Παίζουν
Βάλια Μωραϊτοπούλου,
Πάνος Ματαράγκας

να είναι και το στίπι μας, ένας άνδρας και μια γυναίκα συναντιούνται. Τους συνδέει η σωπή που έχει προηγηθεί στη ζωή τους. Εκείνος είναι κατατρεγμένος από μια γυναίκα-μοίρα. Εκείνη, έντεκα μήνες στη μεγάλη πόλη, δεν έχει μιλήσει ποτέ με άνθρωπο. Της διηγείται ιστορίες από τη χώρα του παραλόγου και όσο προχωρούμε, τόσο όλα τα περιέργα που ακούσαμε φαντάζομαι αληθινά. Το παράλογο γίνεται το πιο σημαντικό κομμάτι της ζωής μας' ίσως να αξίζει και να θυσιάσουμε γι' αυτό. Το παράλογο είναι το σύγχρονο τραγικό, η μοίρα που αποδεικνύει την πραγματικότητα πιο απίστευτη κι από την πιο αχαλίνωτη φαντασία.

Από την οπτική γωνιά της ολοκληρωμένης παράστασης, όπως εμφανίζεται στο θέατρο Λύκη Βυθού, το *Χρυσόμαλλο δέρας* συμβολίζει το όραμα που μας κρατά όρθιους και μαζίζει τη "χρυσή" παγίδα, που δεν μας επιτρέπει να βρούμε τον δικό μας δρόμο. Το φόρεμα της Μήδειας γίνεται η θεατρική αμφίση, που τονίζει τα κοινά στοιχεία όλων των καταπιεσμένων και οδηγεί σε μια υπέριππη ελευθερία: τη συνειδητοποίηση των ορίων της ανθρώπινης δύναμης.

Και στα δύο έργα η όμορφη θεατρική γλώσσα της μετάφρασης και οι μαγικοί ρυθμοί της σκηνοθεσίας αναδημιουργούν το χώρο της ελευθερίας που αναζητούν τα θεατρικά πρόσωπα. "Όλοι έχουμε ανάγκη από ένα χρυσόμαλλο δέρας" και το Θέατρο Λύκη Βυθού μας το χαρίζει.

HALLO!

HIER MÜLLER
GUTEN TAG!
.....
BITTE,
WER IST DA?
E... MM...?
HALLO...
HALLO...

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΤΜΗΜΑΤΑ:

απλά-εντατικά-υπερεντατικά

- ενπλίκων,
- φοιτητικά,
- μαθητικά,
- εργαζομένων

- ZERTIFIKAT
- MITTELSTUFE
- KLEINES SPRACHDIPLOM
- GROSSES SPRACHDIPLOM
- Υποψηφίων Γερμανικής Φιλολογίας

Ο καλύτερος τρόπος
για να μάθετε Γερμανικά ...

... είναι να δείτε το ΘΕΜΑ
υπεύθυνα και σοβαρά!

ΘΕΜΑ
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

Φροντιστήριο Γερμανικής Γλώσσας
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 51, τηλ. (031)272451